

Dan zemlje 2011 *_Leto gozdov*

Drage voditeljice in voditelji,

pred vami se nahaja gradivo za letošnje obeležitev dneva Zemlje (22.4.).

Čut do narave in sočloveka sta jedro aktualnega vzgojnega namena. Mladim želimo ponuditi priložnosti, da še bolj razvijejo senzibilnost, občutljivost za drugega in naravo, da ne gledajo le nase, ampak tudi na drugega, širše. S tem spodbujamo aktivno državljanstvo in družbeno odgovornost.

Skavti smo znani po tem, da z dobrimi deli puščamo svet vsaj za spoznanje boljši, kot smo ga prejeli. Zato je tudi to poleg čuta za sočloveka in naravo jedro tokratnega vzgojnega namena. Ne le, da potrebe opazimo, ampak se nanje tudi odzovemo s svojim delom.

V Tropu za okoljsko vzgojo smo vam pripravili sklop raznolikih predlogov, delavnic in iger. Preglejte jih, izberite ter jih dodajte svojim ustvarjalnim idejam, da bo program kar se da prilagojen prav vašim skavtom.

Kot uvod v različne dejavnosti naj vam služi Hvalnica stvarstva, ki jo lahko uporabite kot duhovno misel, ali sami poljubno dodate katehezi.

Ker je letos mednarodno leto gozdov, imamo tudi skavti veliko priložnost, da se o njem še nekaj naučimo. S samim gozdom smo vedno povezani, saj nam daje les za ogenj, uporabljamo ga za taborne zgradbe, za jambor in v gozdu skavti enostavno preživimo veliko našega časa. Kaj pa lahko mi damo njemu?

Zaupajmo, da lahko spreminjamo svet na bolje! Okoljsko vzgojo pa ne le vnašajmo, temveč živimo! Ne pozabimo, da moramo biti najbolj začudeni in navdušeni nad naravo prav mi, kajti mi smo zgled svojim mladim varovancem. Tako bomo skupaj vzgojili čuteče, pozorne, odgovorne, ustvarjalne, sproščene in okolju prijazne mlade ljudi .

Bi-Pi!

Trop za okoljsko vzgojo.

DUHOVNA MISEL

HVALNICA STVARSTVA

Najvišji, vsemogočni, dobri Gospod,
tebi hvala, slava in čast in ves blagoslov.
Tebi, najvišjemu, edinemu pristoji
in nihče ni vreden tebe imenovati.

Hvaljen, moj Gospod, z vsemi tvojimi stvarmi,
posebno s soncem, velikim bratom,
ki razsvetljuje dneve in nas.
Lepo je in v velikem sijaju žari.
Tebe, Najvišji, odseva.

Hvaljen, moj Gospod, v sestri luni in zvezdah;
ustvaril si jih na nebu jasne, dragocene in lepe.

Hvaljen, moj Gospod, v bratu vetru in zraku,
v oblačnem in jasnem,
sploh vsakem vremenu,
s katerim ohranjaš svoje stvari.

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri vodi;
mnogo koristi ponižna, dobra in čista.

Hvaljen, moj Gospod, v našem bratu ognju,
v katerem nam noč razsvetljuješ;
lep je in vesel in krepak in močan.

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri zemlji,
ki nas kakor mati hrani in nam gospodinji,
in prinaša različno sadje
in pisane rože z zelenjem.

Hvaljen, moj Gospod, v onih,
ki zaradi tvoje ljubezni odpuščajo,
in prenašajo slabosti in trpljenje.
Blagor njim, ki ostanejo v miru,
zakaj ti, Najvišji, jih boš kronal.

Hvaljen, moj Gospod, v naši sestri smrti,
ki ji nihče v življenju ne uide.
Gorje njim, ki umrjejo v smrtnem grehu,
a blagor njim, ki počivajo v tvoji najsvetejši volji,
zakaj druga smrt jim ne bo mogla storiti žalega.

Hvalite in povelečujte mojega Gospoda
in zahvalite se mu in služite mu
v veliki ponižnosti.

sv. Frančišek Asiški

Kako se skavti obnašamo v gozdu in zakaj?

Opozorimo naše skavte na primerno obnašanje v gozdu, na spoštovanje in

občudovanje njegovih lepot in skrivnosti.

- Gozdno cvetje, gobe, plodovi in mah so nujni za življenje gozda, zato je nabiranje omejeno s predpisi. Ne uničuj rastja, gob, mahu.
- Majhna in velika drevesa ter grmi so živa bitja, zato jih spoštuj in ne poškoduj.
- Ogenj uniči drevesa, druge rastline in živalski svet, zato se skavti lotimo kurjenja ognja odgovorno.
- Smeti in odpadki ne spadajo v gozd. Pospravi jih za seboj in odnesi v smetnjak oziroma na urejeno odlagališče.
- Peš poti v gozdu nas vodijo in nam odstirajo zanimivosti iz zakladnice narave. Uporabljalj jih in ne hodi po brezpotjih. Kažipote, oznake, ograje, mostove, klopi in druge naprave ohrani nepoškodovane za vse obiskovalce gozda.
- Gozdne živali so zelo plašne in se pred človekom umaknejo. Ne vznemirjaj jih s hrupom. Psa vedno, kadar greš v gozd, vodi na vrvici.
- Voda je dragocena. Gozd jo čisti, zadržuje in nam jo pomaga ohranjati pitno. Sodeluj pri tem tudi ti, in ne spuščaj v vodo ali gozdna tla škodljivih snovi.

DEJAVNOSTI

Dežela škratov

Dežela škratov je pedagoška dejavnost, katere namen je preko igralne dejavnosti v naravi ter z navdihom pravljичnosti spodbujati otroško ustvarjalnost, domišljijo, nepotešljivo željo po znanju, odkrivanju novega, po tem, da bi čutili, videli, se dotikali, poskušali in spraševali. Gradnja dežele škratov tudi krepi otrokovo voljo in potrpežljivost.

V gozdu ob potoku poiščemo z otroki lep košček narave. Povemo navodila (hiške morajo biti lepo in natančno izdelane, da bodo škrati z njimi zadovoljni, uporabljajo lahko izključno naravne materiale - lubje, semena, listje ...), jih razdelimo v skupine po štiri do šest, določimo čas, jih navdušimo, mlajšim lahko zelo prepričljivo predstavimo življenje škratov (predlog: Velika knjiga o škratih, Huyen, 1998), nato pa jih prepustimo vsej pestrosti naravnih materialov.

Med samo igro si izmislijo tudi zgodbico o škratih, ki jo ob koncu ustvarjanja ocenimo skupaj s hišico.

Gosenica

Otrokom zavežemo oči in jih razvrstimo v kolono. Če je zunaj res toplo in smo na sončku, jim lahko naročimo, da naj bodo bos, saj bodo tako lahko spoznali gozd tudi pri tleh. Primejo se za ramena tistega, ki je pred njimi. Glava gosenice nima zvezanih oči in vodi ostale otroke po gozdu, preko razgibanega terena. Na poti

je zaželeno čim več raznolikosti (dotikanje iglic, storžev, šumenje listov, preko korenin, skozi praprot. Spodbujamo aktivacijo vseh čutov, poslušanje ptičjega petja, šelestenja, vetra, tipanje z nogami, rokami, telesom, lahko tudi jim ponudimo tudi kakšno užitno rastlino za pokušanje.

Na koncu v krogu vsak opiše svoja doživetja, kaj je občutil, kaj mu je bilo všeč, kaj ga je presenetilo ...

Predlagamo tudi **dejavnosti iz zloženke Okno v svet**, ki jo je lani izdalo Združenje.

Ustvarjalnost - npr. risanje življenja v gozdu, pisanje japonskega haiku-ja¹, skeči na temo gozda, hvalnica gozdu, molitev, ples, fotografija ...

Origami (kot veste je glavna surovina za papir celuloza, ki jo pridobivajo iz dreves) - naredijo (žabico, škatlico, zvezdico, razne živali) za na rutko, napišejo nanj, kaj vse nam gozd daje, kaj v njem dobimo, kako se v njem počutimo, zakaj nam je všeč. Na koncu si ga zavežemo na rutke.

<http://www.origami-fun.com/easy-origami.html>

<http://www.origami-instructions.com/simple-origami.html>

Ob tem vam priporočamo, da seveda poveste nekaj o gozdu in o pridelavi papirja.

Raziskovanje kako stara so drevesa v gozdu (preštevanje letnic); kako se imenujejo mahovi, rastlinice v gozdu, kakšne so čisto od blizu (linije, vzorčki, barve ...). Vsak poišče kakšno živalco in jo opazuje, poišče v knjižicah, ki jih priskrbijo voditelji, kako se imenuje, kaj rada je itd., predstavi to ostalim.

Narobe svet

Skavtom razdelimo ogledalca in jih razdelimo v skupine po 5-8 otrok. V koloni jih vodimo po gozdu tako, da držijo ogledalca na nosu, z drugo roko pa se za ramo držijo tistega, ki je pred njimi. Vodimo jih po terenu, ki ni preveč razgiban.

Izbira lastnega kotička in doživljanje gozda

Vsak skavt si izbere svoj kotiček v gozdu. Na list papirja napiše, kaj bi rad vprašal drevo, ki raste v tem kotičku in zakaj so izbrali ravno ta prostor. Starejši skavti pa lahko opišejo tudi svoje doživljanje gozda.

Pajkova mreža

Med dvema drevesoma se napnejo vrvi in se jih oblikuje v pajkovo mrežo. Skupina skavtov mora priti skozi luknje (vsak po svoji poti, skozi svojo luknjo) in se ne smejo dotakniti vrvi.

Čiščenje gozda - lahko tudi očistite del gozda, gozdne poti ...

Spoznavanje tujerodnih rastlin

Tujerodne rastline so velik problem po svetu. Ogrožajo tudi gozdove in hitro zakrivajo velike površine površja, predvsem najbolj ranljive predele.

Katere so, kako se branimo proti njim, kako jih lahko izkoreninimo, kako jih prepoznamo. Čim bolj prepričljivo predstavimo skavtom škodljivost teh rastlin, naj jih

ne sadijo po vrtovih, naj opozorijo inštitucije, ki se borijo proti, naj se organizirajo in izkoreninijo predel, za katerega vedo, da je prepreden z njimi.

Spoznavanje rastlin in učenje o njih, ime, lastnosti, užitnost (kuhanje v naravi), zanimivosti ...

IGRE

Rešen na drevesu

Napadalna skupina se poskuša prebiti v tabor skozi zelo redek gozd, ki ga branijo branilci. Ti lahko napadalca izločijo le, če se ta ne dotika drevesa.

Približevanje k srni

Igralec "srna" stoji nepremičen v gozdu na sredi označenega prostora (premera okrog 10 metrov). Vsi ostali se mu približujejo, ne da bi jih opazil. Igralec je izključen, ko srna pokaže nanj in pove njegovo ime. Zmaga tisti, ki se prvi prebije do označenega prostora. V tem prostoru lahko obesimo nekaj zastavic, ki jih morajo igralci odnesti.

Pazi, da te ne vidi

Vodja igre, ki ima na prsih (ali na kapi) pripet listek z naključno izbrano številko ali imenom živali, prehodi določeno pot. Naloga igralcev je, da preberejo napis na listku, ne da bi jih vodja igre videl in prepoznal.

Stražarji in vohuni

Igralce razdelimo v dve skupini: na stražarje in vohune. Vohuni poskušajo prenesti sporočila (barve listke) mimo gozda, kjer so stražarji. Ko ti vohuna ujamejo, mora ta dovoliti, da ga pregledajo. Pregled lahko traja največ 1 minuto, nato vohuna spustijo. Sporočilo lahko vohun skrije le pod zunanjo plast obleke.

Pantomima

Dve manjši skupini med seboj tekmujeta. Najprej en iz prve skupine kaže svoji skupini žival (rastlino, naravni pojav ...), ki jo določi druga skupina. Če v eni (dveh) minuti pokaže, dobi njegova ekipa točko. Nato pa pride nekdo iz druge skupine k prvi po geslo (žival), ki jo pokaže svoji, drugi skupini. Tako si nabirajo točke za vsako ugotovljeno geslo.

Pikšionari

Vsaka skupina (po 4-6) izbere prostovoljca. Ti dobijo vsi enako geslo, povezano z gozdom. Na znak grede vsak k svoji skupini in jim z risanjem predstavijo geslo. Tista skupina, ki prva ugotovi, dobi točko.

Kdo sem?

Vsak napiše na listek žival in jo da osebi pred sabo na čelo, ne da bi jo ta videl. Ko ima na čelu vsak svoj listek z napisano živaljo, v krogu vsak sprašuje, kdo je, tako da mu drugi odgovarjajo le z da ali ne. Ko dobi odgovor ne, je na vrsti naslednji.

Kamuflaža

Pri tej igri je zelo pomembna sposobnost kamufliranja igralcev. Prva skupina ima na

razpolago določen čas, da se v omejenem delu gozda (s potmi, jasami in vodotoki) kar čim bolje skrije (ne na drevesu). Ko se čas izteče, ima druga skupina nalogo, da v določenem času preišče gozd in jih najde kar čim več (znak dajemo s piščalko). Vlogi se nato zamenjata.

Gozdna žogica

Skavte razdelimo na 3-4 skupine, ki imajo vsaka svojega vodjo (lahko ga določijo same). Vsaka ekipa na dodeljenem terenu (naj bo čim bolj razgiban gozdni teren) iz priročnega materiala (vej, kamenja, lubja ...) izdelata progo, po kateri bodo spuščali manjšo žogo (skupina sama določi startno mesto, obliko in smer proge). Cilj igre je zadržati žogico na progi čim dlje. Pri tekmovalnem delu ima vsaka ekipa 3 poizkuse. Za končen rezultat šteje najdaljša pot, ki jo natančno izmerimo z vrvico.

Igre iz knjige Josepha Cornell-a Približajmo naravo otrokom

Zemeljska okna, Srečanje z drevesom, Slepa steza, Nenaravna steza, Podvojitev, Prepletanje, Živalska igra, Katera žival sem?, Določevanje, Lov za zakladom, Zmešnjava divjih živali, Maskiranje, Divjaki v jelševju, Klicanje ptic, Klicanje plenilcev ...

Viri in literatura:

_Cornell, 1994

_<http://www.origami-fun.com/easy-origami.html>

_<http://www.origami-instructions.com/simple-origami.html>

_<http://www.letogozdov.si/index.php>

_<http://www.ekologicen.si/>

_ http://www.digitalna-knjiznica.bf.unilj.si/dn_divjak_zalokar_luka.pdf

_Divjak – Zalokar, L., Pomen gozdne pedagogike pri oblikovanju odnosa otrok do gozda, diplomska naloga, BF, odd. za gozdarstvo, 2008